

Handläggare: Ellika Eriksson
Telefon: 08-508 24 401, 076-12 24 401

Till
Skärholmens stadsdelsnämnd

Redovisning av mötesplatsernas och parklekarnas verksamhet och organisation i Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att godkänna denna redovisning.
2. Skärholmens stadsdelsnämnd ger avdelningen Barn, unga och fritid i uppdrag att utarbeta ett förslag till fortsatt utveckling av fritidsverksamheten. Förslaget ska redovisas till nämnden senast på nämndsammanträdet den 28 oktober.
3. Skärholmens stadsdelsnämnd beslutar att besvara medborgarförslaget dnr 1.2.4/098-2010 med denna skrivelse.

Steinunn Å Håkansson
Stadsdelsdirektör

Birgitta Thulén
Verksamhetschef

Sammanfattning

År 2006 inrättades mötesplatser för ungdomar 12-16 år i Bredäng, Sätra, Skärholmen och Vårberg, samt ett Ungdomens hus för 15-19 åringar i hela stadsdelen. Forskning visar att åldersseparerad verksamhet ger ökad trygghet för de yngre ungdomarna, minskad risk för negativ påverkan av äldre ungdomar samt ger de äldre ungdomarna större möjligheter till inflytande över sin verksamhet. Sedan dess har vissa äldre ungdomar i stadsdelen, särskilt i Bredäng och Vårberg, varit missnöjda med denna förändring. Besöksstatistiken för Ungdomens Hus under tiden 2/11-20/11 2009 visade att det var flest besökare från Skärholmen, hälften så många från Vårberg och i stort sett inga från Sätra och Bredäng. Vid stora evenemang och när det är dans då kommer ungdomar från hela stadsdelen. Avdelningen för Barn, unga och fritid fick därför i uppdrag av Skärholmens

stadsdelsnämnd att utreda hur den befintliga organisationen fungerar nu efter fyra år.

En utvärdering skulle ske utifrån följande:

1. Se över besöksfrekvensen från samtliga mötesplatser. Utvärdera varifrån besökare/ungdomarna till 2:a hemmet kommer. Se över resursutnyttjandet på samtliga mötesplatser.
2. Se över parklekarnas öppettider, besöksfrekvens och eventuella möjligheter till utveckling.
3. Se över om det finns bra och effektiva förbättringsåtgärder. Undersöka hur stadsdelen på bästa sätt kan möta och tillgodose ungdomarnas behov.
4. Kan samarbetet med föreningslivet förbättras och hur i så fall?

Utvärderingen genomfördes mellan 2009-11-02 och 2009-12-01.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen Barn, unga och fritid i samverkan med avdelningschef, verksamhetscontroller och fritidsenheten samt övriga berörda personer. Intervjuer har skett med representanter för samtliga berörda personer som arbetar med ungdomar inom Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Bakgrund

Fritidsgårdar fanns före 2006 i Bredäng och Skärholmen för ungdomar i åldern 13-18 år. De var öppna eftermiddagar och kvällar. I parkleken Vårgården i Vårberg fanns både parklek, mellanstadieverksamhet för Söderholmsskolan, fritidsgård och ungdomscafé för åldrarna 13-18 år som var öppet både dag- och kvällstid. I Sättra fanns Sättraträffen, en privat ungdomsförening, som fick bidrag av stadsdelsförvaltningen. Verksamheterna arbetade förebyggande och samarbetade med Lugna Gatan och Fryshuset.

Parklekar fanns i Bredäng, Skärholmen samt Vårberg, och var öppna varje dag kl. 9-17. I parkleken Kulan i Sättra fanns den privata trivsselföreningen Kulan som vände sig till familjer, barn och yngre ungdomar. Föreningen Kulan fick bidrag av stadsdelsförvaltningen.

I februari 2005 tog Skärholmens stadsdelsnämnd beslutet att inrätta en ny fritidsorganisation i förvaltningen, se bilaga 1. Den skulle bestå av fyra mötesplatser för yngre ungdomar i åldern 12-16 år i respektive område inrymt i högstadieskolorna. Samverkan skulle finnas mellan fritiden och rektorerna, som på den tiden hade samma verksamhetschef, gällande lokaler och personal.

Redovisning av mötesplatsernas och parklekarnas verksamhet och organisation i Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Box 503, 127 26 Skärholmen. Måsholmstorget 3, plan 3.
Telefon 08-508 24 000. Fax 08- 508 24 499
ellika.eriksson@skarholmen.stockholm.se

www.stockholm.se

Tanken var att det skulle bli en kontinuitet och trygghet för de unga om personalen heltidsanställdes med olika kombinationstjänster inom fritidsverksamheterna och skolorna.

Samtidigt inrättades ett gemensamt Ungdomens Hus i Skärholmens centrum för förvaltningens samtliga äldre ungdomar i åldern 15-19 år, se bilaga 2. Intentionen med den nya organisationen var att ungdomarna skulle erbjudas en trygg miljö som skulle inbjuda till delaktighet, integration och förutsättningar för ett positivt identitetsskapande. Samverkan skulle ske med andra verksamheter som arbetade med ungdomar i området.

Fritidens nya organisation skulle ge förutsättningar att lägga en grund som byggde på verksamheter för alla ungdomar, utifrån olika behov i olika åldrar och i samråd med ungdomarna. Åldersadekvata fritidsaktiviteter skulle riktas till en bredare grupp av barn och ungdomar för att fånga upp de yngre åldersgrupperna. Viktigast var att ungdomarna skulle vara delaktiga och ha inflytande i verksamheterna, där grunden var lagd genom den demokratiutbildning för ungdomarna som genomförts av fältassistenterna. Dessutom bildades Ungdomsrådet i Skärholmen (URIS) av fältassistenterna i maj 2005. Då var den nya organisationen redan beslutad av nämnden och ungdomarna medverkade i planering och utformning av de nya mötesplatserna.

Tryggheten i att ha en mötesplats i sitt eget område för ungdomarna i åldern 12-16 år ansågs vara en viktig faktor för både ungdomarna och deras föräldrar när man inrättade den nuvarande fritidsorganisationen. En del ungdomar och vuxna, särskilt i Bredäng, har framfört att de känner otrygghet när ungdomarna ska ta sig till Ungdomens Hus. Talespersonerna vill helst att även de äldre ungdomarna får en mötesplats i det egna området. Besöksstatistiken för Ungdomens Hus under tiden 2/11-20/11 2009 visade att det är flest besökare från Skärholmen, hälften så många från Vårberg, och i stort sett inga från Sättra och Bredäng, utom vid stora evenemang och när det är dans.

I förslaget till den nuvarande fritidsorganisationen, bilaga 1, fanns bilagt fältassistenternas rapport om vad elever i årskurs 6-9 och besökarna på Bredängs fritidsgård och Skärholmens fritidsgård hade för tankar och åsikter om en ny organisation för fritiden. Majoriteten av alla intervjuade ungdomar hade farhågor och funderingar kring en ny organisation och det framgår att de inte kände till planerna på att Bredängs fritidsgård endast skulle vara öppen för yngre ungdomar i åldern 12-16 år och att de äldre skulle gå till ett gemensamt Ungdomens Hus i centrala Skärholmen.

Förslaget innebar att föreståndartjänsterna på respektive arbetsplats drogs in eftersom en enhetschefstjänst inrättades med ett helhetsansvar för personal och budget. Det poängterades att ett särskilt viktigt uppdrag för enhetschefen var att upparbeta en väl fungerande och seriös samverkan med skolornas mellanstadieverksamheter och rektorer.

Ärendet

Fritiden är en mycket viktig verksamhet och det pågår många bra och spännande aktiviteter för våra ungdomar till exempel demokrati- och genusarbetet och att anpassa verksamheten för funktionshindrade ungdomar. Det är dock endast liten andel av våra ungdomar som kommer till mötesplatserna och Ungdomens Hus. Vid stora evenemang och danskvällarna kommer stora grupper av ungdomar. Danskvällarna uppskattas mycket av främst flickorna, men även av en del pojkar.

Samarbete finns idag med Team 127 och Ung praktik i Skärholmen (UPPIS) som tillhör socialtjänsten och arbetar med de unga som blivit anmälda till socialtjänsten eller polisen. Samarbete finns även med fältassistenterna, som också tillhör socialtjänsten, och arbetar förebyggande och uppsökande med ungdomar i Skärholmens stadsdelsförvaltning. Alla berörda personer som arbetar med våra ungdomar måste tillsammans se till så att dessa samarbeten blir ännu bättre.

Det kan finnas flera olika anledningar till att äldre ungdomar inte går till Ungdomens Hus. Den främsta anledningen kan vara att de flesta ungdomar inte har något behov av särskilda aktiviteter i veckorna, förutom att läsa läxor och träffa kamrater hos varandra. Ungdomarna har själva framfört på medborgarmöten att det finns ett slags revirtänkande i stadsdelsområdet. Ungdomarna i de olika områdena har sina egna gator och besöker inte gärna de ungdomarnas områden. Ytterligare en anledning är enligt ungdomarna själva, att de inte har SL-kort efter kl. 19.00 och att det är för långt och för otryggt, att gå ända till Skärholmen.

Svar på utvärderingens frågor

En brist i närvaroblanketterna var att det endast fanns två klockslag som skulle mätas. Ett av klockslagen var dessutom när verksamheterna stängde, vilket kan innebära att antalet besökare inte är helt rättvisande.

1. Se över besöksfrekvensen från samtliga mötesplatser. Utvärdera varifrån besökare/ungdomarna till 2: hemmet kommer. Se över resursutnyttjandet på samtliga mötesplatser.

Bredängs mötesplats

Redovisning av antal besökare i genomsnitt/kväll under vecka 45 - 47

ti, on, to	flickor	pojkar	fredag	flickor	Pojkar
	4	11		13	28

Antalet besökare tisdagar till torsdagar ligger mellan 10 -15. Fredagar är antalet besökare 40 – 50. Andelen flickor är 30 %.

Besöksantalet har nästan halverats sedan vårterminen, en stor anledning till detta är att ett mindre gäng äldre tonårspojkar har skapat oro i området, som skrämmar bort besökarna. Mötesplatsen har endast vid ett tillfälle under mätperioden haft besökare från andra områden.

Sättras mötesplats

Redovisning av antal besökare i genomsnitt/kväll under vecka 45 - 47

må, on, to	flickor	pojkar	fredag	flickor	pojkar
Sätra	8	7	Sätra	18	20
Övriga	1	4	Övriga	9	12
Totalt	9	11	Totalt	27	32

Antalet besökare måndagar, onsdagar och torsdagar är besökare mellan 15 – 25 besökare. Fredagar är det mellan 50 – 60 besökare. Andelen flickor är 45 %.

I stort sett varje kväll kommer det besökare från andra områden.

Skärholmens mötesplats/ Lilla hemmet

Redovisning av antal besökare i genomsnitt/kväll under vecka 45 - 47

ti, on, to	flickor	pojkar	fredag	flickor	pojkar
	4	13		3	28

Antalet besökare tisdagar och onsdagar är mellan 15 -20. Torsdagar är det ”tjejkväll”, med 8 – 10 besökare. Fredagar varierar antalet besökare mellan 25 och 40. Andelen flickor är 20 %, den troliga orsaken till den låga andel är personalförändringar som har lett till ett tappat tjejfokus i planeringen. Personalgruppen får stöttning i arbetet med planeringen av ledning och mötesplatsens aktiva styrelse. Mötesplatsen har inga besökare från andra verksamheter.

Vårbergs mötesplats

Redovisning av antal besökare i genomsnitt/kväll under vecka 45 - 47

må, on, to	flickor	pojkar
Vårberg	3	8
Övriga		1
Totalt	3	9

fredag	flickor	pojkar
Vårberg	7	15
Övriga	1	2
Totalt	8	17

Antalet besökare måndagar, onsdagar och torsdagar varierar mellan 10 – 20, fredagar är det mellan 20 – 35 besökare. Andelen flickor är 30 %. Mötesplatsen har sällan besökare från andra områden. Skolgården har dålig belysning och är också en samlingsplats för äldre tonårspojkar, vilket kan skrämra bort yngre besökare.

Ungdomens hus/2:a hemmet

Redovisning av antal besökare i genomsnitt/kväll under vecka 45, 46 och 47

ti, on, to	flickor	pojkar
Bredäng	6	2
Sätra	1	2
Skhlm	7	17
Vårberg	4	10
Övriga	12	5
Totalt	30	36

fredag	flickor	pojkar
Bredäng	2	1
Sätra	2	3
Skhlm	5	26
Vårberg	2	13
Övriga	3	4
Totalt	14	47

Tisdagar och torsdagar är det ca 70 besökare per kväll med i snitt 50 % flickor, på onsdagar (tjejkväll) är det ca 20 besökare och på fredagar är det 60 – 70 besökare, varav 25 % är flickor. Av antalet besökare i Ungdomens hus är ca en tredjedel från Skärholmen. Övriga kommer från Bredäng, Sätra och Vårberg. I gruppen ”övriga” i tabellen ingår ungdomar från Vårby gård, Alby, Masmo och från andra delar av Stockholm.

Danskvällarna är mycket uppskattade av främst flickorna och de kommer från hela Stockholm samt kranskommunerna. En anledning till att antalet flickor är lägre på fredagar beror på att fritiden inte har haft tillräckligt tjejfokus i planeringen av verksamheten på just fredagar. Antalet redovisade besökare på fredagar hade blivit betydligt högre om antalet besökare räknades kl. 23.00 i stället för kl. 21.00. Varje söndag mellan kl. 13-16 pågår verksamhet för funktionshindrade ungdomar, därefter är det öppet för alla ungdomar kl. 17-21.

Antalet flickor inom fritidsenheten har ökat stadigt för varje termin som gått sedan starten 2006. Mellan 20-50 % av besökarna är flickor och till skillnad mot förr är flickorna även aktiva inom den öppna verksamheten och diverse grupper samt styrelserna. Det gör att fritidens arbete har gett resultat och att Skärholmen har ett bättre resultat jämfört med andra liknande verksamheter. De blandade besöksgrupperna betyder mycket för trivseln och bredden av aktiviteter på mötesplatserna.

Statistikundersökningen visar att Skärholmens ungdomar, främst flickor, numera är mer benägna att ta sig mellan Skärholmens olika stadsdelsområden vilket till stor del beror på danskvällarna. Flickor rör sig generellt mer över hela staden än pojkar i samma ålder. Den visar också att ungdomar från hela stadsdelen besöker Ungdomens Hus vid arrangemangen under loven. Till exempel kom ca 300 ungdomar under höstlovet "Skräcknatt" som låg utanför mätperioden. Av dessa kom drygt 200 från Vårberg, Bredäng, Sättra och Vårbygård. Personalen på Ungdomens Hus anser att de ungdomar som är svårast att nå är de som inte önskar vuxnas närvaro och insyn.

De yngre ungdomarna rör sig också mer än tidigare över stadsdelens olika områden, framförallt vid gemensamma arrangemang. Under höstlovet ordnades en teaterföreställning med "Ung utan pung" på Bredängs mötesplats. Föreställningen lockade ca 80 besökare från våra områden. Turneringar i fotboll och innebandy under loven gör också att ungdomar rör sig över stadsdelen. Vi ska fortsätta arbetet med att utveckla gemensamma arrangemang.

Ungdomar får erfarenheter och kunskaper av att erövra nya områden och detta är viktigt för deras självkänsla och förmåga att acklimatisera sig i samhället. Det är genom nya vänner och åldersadekvata aktiviteter och relationer som ungdomarna skapar nödvändiga erfarenheter på egen hand, vilket i sin tur hjälper dem att bli självständiga vuxna.

När det gäller resursutnyttjandet är fritiden en flexibel organisation eftersom vi har möjlighet att flytta personal mellan de olika verksamheterna beroende på hur behoven ser ut. Det gör också att ungdomar som vill besöka en ny verksamhet redan har relationer med fritidsledarna sedan tidigare. Genom att säsongsanpassa verksamheterna kan fritiden bli ännu bättre för ungdomarna. Det är som störst efterfrågan av fritidens verksamheter under vinterhalvåret.

På våren och sommaren sjunker antalet besökare, medan behovet av fritidsledare och fältassistenter utomhus är påtagligt. Vid nyanställningar bör personalen informeras om att de under den varma årstiden ska finnas där ungdomarna är, även om det inte är personalens ordinarie arbetsplats, så att personalen kan arbeta ännu mer flexibelt.

2. Se över parklekarnas öppettider, besöksfrekvens och eventuella möjligheter till utveckling.

Parklekarna Trissan, Ekholmen och Vårgården har öppet vardagar mellan kl. 13.00 – 16.30. Parkleken Kulan har öppet vardagar kl. 13.00 – 17.00. Antal besökare per dag varierar enligt följande:

Parklek:	Antal besökare i genomsnitt/dag under mätperioden
Trissan	7
Ekholmen	17
Vårgården	14
Kulan	16

Förutom ovan nämnda besökare kommer dessutom besöksgrupper med egen personal från förskolor och fritidshem samt föräldrar, mor- och farföräldrar, pensionärer och andra besökare i stort sett dagligen till alla parklekar utom Trissan. Parklekarnas verksamhet varierar stort mellan årets ljusa och varma dagar och de mörka och kalla höst- och vinterdagarna.

Trissan har sämre förutsättningar än de andra parklekarna att kunna bedriva en god parkleksverksamhet eftersom lokalen inte är belägen i parken utan i en lokal en bit bort. Detta kommer att förbättras avsevärt när parkleken kan flytta in i de nya lokalerna i parken Ängen. Parklekens öppettider ändrades för fyra år sedan. Tidigare var parklekarna även öppna på förmiddagarna och besöksgruppen bestod då till stor del av dagbarnvårdare.

Idag finns det beslut på att lokalerna och de öppna parkerna ska utnyttjas mer effektivt samt att dagbarnvårdarna ska utnyttja dessa lokaler mer. I parkerna Kulan i Sättra och Ekholmen i Skärholmen finns nu en öppen förskola på förmiddagarna och parkleksverksamhet på eftermiddagarna. Den öppna förskolan är mycket viktig i ett område och den första kontakten med samhället för många småbarnsföräldrar. På helger och kvällar kan föreningar hyra lokalerna för att bedriva barn- och ungdomsverksamhet. På detta sätt blir parken öppen för alla medborgare och den bästa servicen vore om parkerna var öppna hela dagarna.

Under sommartiden använder mötesplatserna parken för att kunna bedriva uteverksamhet. Mötesplatserna i skolorna stänger under sommarlovet och personalen arbetar då i parken. Genom denna samordning blir parkerna en naturlig samlingsplats för olika åldrar en stor tid av dygnet.

De föreningar som idag använder parken är trivsolföreningen Kulan, JKS Basket, Elimkyrkan, Myrstugubergets IF och nattvandrarerna i Vårberg. När parken Trissan i Bredäng flyttar till parken Ängen skapas ett naturligt samarbete med JKS Basket i den nya aktivitetsparken, vilket kommer att gynna barn och ungdomar i området.

Sedan det nya vårdnadsbidraget infördes 2008 har vi många hemmavarande familjer med både små och större barn. Situationen för dessa föräldrar skulle underlättas om parkerna var öppna hela dagarna mellan kl. 9-17, så att det fanns personal utomhus för de äldre barnen, som vill leka, gunga och cykla, då föräldrarna är inomhus på öppna förskolan med yngre barn.

3. Se över om det finns bra och effektiva förbättringsåtgärder. Undersöka hur stadsdelen på bästa sätt kan möta och tillgodose ungdomarnas behov.

Fritiden arbetar för det friska hos ungdomar och därmed förebyggande. Det görs genom aktiviteter som demokratiarbete, läxhjälp, tjej- och killgrupper, idrott, kultur, möjligheter att pröva på aktiviteter som man har nytta av i arbetslivet, till exempel entreprenörskap, driva projekt men också genom att bryta isolering för exempelvis unga kvinnor i hederstraditioner och ungdomar med funktionsnedsättning. Fritidsenhetens personal strävar efter att möta ungdomar som enskilda individer. På så vis får de ett nytt bemötande och fritiden bidrar till att ungdomarna får ett annat språk för sitt liv och en ny identitet.

En förbättringsåtgärd är att använda befintliga resurser mer effektivt genom att intensifiera samarbetet mellan fritid och fältassistenter i det uppsökande arbetet med att få ungdomar att besöka mötesplatserna. En annan förbättringsåtgärd är att föreningen JKS Basket nu har startat en verksamhet som erbjuder ungdomar idrottsaktiviteter på lördagskvällar i Bredängshallen. En tredje förbättringsåtgärd är att, i samarbete med socialtjänsten, utarbeta en plan för de ungdomar som behöver stöd.

4. Kan samarbetet med föreningslivet förbättras och hur i så fall?

Fritidsenheten strävar ständigt efter att förstärka samarbetet med föreningslivet, vilket har uppmärksammats av bland annat ungdomsstyrelsen. Hur utvecklingsbehoven ser ut beror på perspektivet. Det ena perspektivet är föreningarnas egna behov och där stadsdelen ses som en servicepart när det gäller lokaler och bidrag. Majoriteten av de föreningar som fritidsenheten kommer i kontakt med vill låna lokaler för möten och fester till en låg kostnad, men är i övrigt inte särskilt intresserad av fritidens ordinarie verksamhet.

Fritidsenheten och föreningslivet tillsammans kan samarbeta för att erbjuda fler ungdomar en meningsfull fritid. Det kan handla om aktiviteter som kan komma ungdomarna till gagn i såväl nutid som framtid. För det första måste ungdomarna själva ha ett intresse av samverkan eftersom det handlar om deras fritid. Verksamheten måste vara integrerande och inte motverka fritidsenhetens mål.

Det är även viktigt att ungdomarna är delaktiga i samarbetet och i de aktiviteter som genomförs tillsammans. Idag har vi erfarenhet av en mängd samverkansprojekt som fungerat mycket bra, till exempel samarbetsprojekt med ABF och demokratislaget, JKS Basket och spontanidrott i Skärholmens simhall på fredagskvällar, Studieförbundet och showgruppen. Fritiden samarbetar även med Stadsteatern. Tillsammans med preventionssamordnaren och Skärholmens kyrka bjöd fritidsenheten in alla föreningar, som arbetar med ungdomar till ett gemensamt möte på Ungdomens Hus för att prata om samverkan. Fler möten är inplanerade.

Förvaltningen skulle via pensionärsrådet kunna informera PRO och SPF om möjligheten att kunna använda lokalerna i Ungdomens hus dagtid. Fritidsenheten och preventionssamordnaren bör fortsätta att tillsammans med föreningar och organisationer utveckla tankar och idéer kring ungdomsprojekt.

Förslag till beslut.

Förvaltningen föreslår att Skärholmens stadsdelsnämnd ger avdelningen Barn, Unga och fritid i uppdrag att snarast inrätta en arbetsgrupp som ska utarbeta ett förslag till fortsatt utveckling av fritidsverksamheten inom ramen för befintliga resurser. Samtidigt ska mötesplatsernas och parklekarnas öppettider ses över. Gruppen ska bestå av representanter från URIS och ungdomar i åldern 15-19 år (både besökare till Ungdomens hus och ungdomar som inte väljer den mötesplatsen).

Arbetsgruppen ska dessutom bestå av personalrepresentanter från mötesplatserna, inklusive parkleksverksamheterna samt andra vuxna som är involverade i arbetet med ungdomar, till exempel socialtjänsten. Gruppen ska ledas av avdelningschef Birgitta Thulén. Arbetsgruppen ska återkomma till nämnden med förslag till utveckling av fritidsverksamheten inom ramen för befintliga resurser, för att få den bästa och mest effektiva fritid för våra ungdomar, senast vid nämndsammanträdet 2010-10-28.

Frågor att ta ställning till för arbetsgruppen ska bland annat vara:

1. Hur ska fritidsverksamheten fortsätta att utvecklas för ungdomar 15-19 år?
2. Hur kan samarbetet med föreningarna utvecklas?
3. Se över personal- och lokalkostnader för samtliga mötesplatser.

Bilagor

1. Tjänsteutlåtandet gällande den nuvarande fritidsorganisationen från 2005.
2. Tjänsteutlåtandet gällande ett Ungdomens Hus.
3. Förslag till ritning över de öppna parkerna Ängens och Vårgårdens nya hus.
4. Ritning över Ängens nya aktivitetspark.
5. Medborgarförslag 1.2.4/098-2010